

Др Ласло Шандор Немет
Dr. Németh László Sándor
директор
Стручни координациони одбор
Мађарски национални архив

Дигитализација у архиву

2019.

(ПРАКСА ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ У МАЂАРСКОМ НАЦИОНАЛНОМ АРХИВУ)

► Шта дигитализујемо?

Истакнута писана сећања историје мађарског народа (главни аспект је степен тражености – архивска грађа која се највише истражује)

► Зашто?

Заштита фондова, безбедност, онлајн приступ, дугорочно чување

► Како?

Фото-апарати високе резолуције, скенери великих формата, скенери за књиге, фотографије, микрофилмови, филмске траке, филмови од 35 mm

► За кога?

Грађанима, истраживачима, за будуће генерације

СМЕРОВИ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ ЕВРОПСКЕ КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ

Основе
стратегије

Лундски принципи

- Установљени су од стране чланица ЕУ 2001. год.
- Ризница знања ЕУ представља јавну имовину=> дигитална база података

Пројекат Минерва

- Основан је 2002. год. на иницијативу италијанског Министарства културе
- 7 држава чланица
- Министарство културног наслеђа Мађарске и Нац. библиотека Мађарске

Европски распоред дигитализације

- Повећање конкурентности континента
- Нове информационе технологије=> отварање радних места
- Стратегија „Европа 2020“ Одбора ЕУ => Европски распоред дигитализације

Препорука Одбора ЕУ за дигитализацију културних добара

Европски Савет је на седници 18–19. новембра 2010. године истицао координирану акцију на пољу дигитализације

Јединствено дигитално тржиште

- 16 мера
- Циљ је да се створе нове могућности за индустрију медијских садржаја

СМЕРОВИ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ ЕВРОПСКЕ КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ

Оперативни узорци реализације

Europeana

- Основан 2008. г.
- Међудоменске је природе
- 40 држава и 3521 установа

Deutsche Digitale Bibliothek

- 1842 немачке установе
- Циљ: највећа немачка виртуелна база

MICHAEL – Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe

- 10.000 европских дигиталних збирки на 16 језика

Европски архивистички сајт

- 6838 архивских установа
- 249 милиона описних јединица

Hungaricana

- Покренута је 2015. године
- 150 мађарских јавних збирки
- 5 мил. дигиталних записа, 7 мил. докумената у pdf формату
- 2,2 милиона посетилаца годишње

Стратегије мађарске владе

Национална
инфокомуникациона
стратегија 2014–2020. (NIS)

Програм *Дигиталног
благостања*

Стратегија дигиталног
образовања

Стратегија
дигитализације
јавних збирки
2017–2025.

Стратегија
дигитализације
Мађарског
националног архива
(МНА) 2016.

План
дигитализације
Мађарског
националног архива
(МНА) 2017.

Правилник
дигитализације и
микрофилмовања
Мађарског
националног архива
(МНА) 2018.

Основе Националне стратегије за инфокомуникацију

Стратегија дигитализације јавних збирки (СДЈЗ)

Влада Мађарске -> Министарство културе -> Дигитални национални развојни програм -> СДЈЗ

СДЈЗ је уско повезан са програмом *Дигиталног благостања*

Циљ СДЈЗ => да се јавним збиркама омогући приступ преко интернета, како би они постали одређени добављачи услуга

Национални и друштвено-политички циљ Владе

Друштво засновано на знању

Обезбеђивање примарне културе

Интерес мађарских културних потрошача:
најпотпунији и најслободнији приступ
културним добрима

Јачање културног идентитета

Слободан приступ културним вредностима

Преломна тачка: систем опреме
„дигиталног света”

Програм СДЈЗ

- ➔ Жели да спроведе динамичну дигитализацију мађарског културног наслеђа (унутар и ван граница Мађарске), укључујући и дигитализацију мађарских културних добара и културних добара која су на неки начин повезана са мађарским народом, а чувају их иностране институције и организације. Ефекат овога је приметан не само у културном, већ и у економском смислу: целокупан народ има утицај на стратегију о управљању информацијама.
- ➔ Масовним приступањем грађана и других корисника мрежи радикално се мењају раније формулисана очекивања у вези са јавним збиркама. Локација складиштења се све више удаљава од локације потрошње, па се самим тим мењају и очекивања у вези са дигитализацијом. Предмет потрошње је данас дигитална копија, те она мора бити у формату који ће обезбедити најбоље могуће корисничко искуство са максималном ефикасношћу.
- ➔ Дигиталне копије ће бити лако доступне и њихово коришћење ће бити стимулисано ако се могу лако претраживати и ако садрже додатне информације релевантне за поједине групе корисника.

Могућности које се отварају спровођењем СДЈЗ

садржај јавних збирки учинити доступним преко једног мађарског система који се може онлајн претраживати (Пројекат националне базе података). Систем се заснива на суделовању јавних збирки и постојању једног јединственог система за регистрацију података, лаког за коришћење.

да се на податке о културном и духовном наслеђу из јавних збирки може ослањати приликом развоја националне свести и основне националне културе. Најважнији предуслов за то је стварање јединственог система за претраживање јавних збирки, инспиративног и лаког за коришћење, који повезује различите садржаје и на основу суделовања података ствара стандардизовани интерфејс.

Стратегија дигитализације јавних збирки

Циљ

- Услужно оријентисан приступ
- Одређивање циљних група
- Виртуелне изложбе
- Сарадња установа
- Адаптација нових технологија

Инструмент реализације

- Стратегија дигитализације
- Изградња базе података
- Архивирање
- Освежавање софтвера
- Одржавање
- Финансијски критеријуми > конкурс

Очекивани резултат

- Дигитализација мађарског културног наслеђа (унутар и ван граница Мађарске)
- Јачање националног идентитета
- Онлајн приступ информацијама
- Сигурна употреба, допуна и заштита националних података

Анализа ситуације

Резултати очувања мађарског
дигиталног наслеђа

Изградња базе података

Домаћи претраживачи
моделу услуга

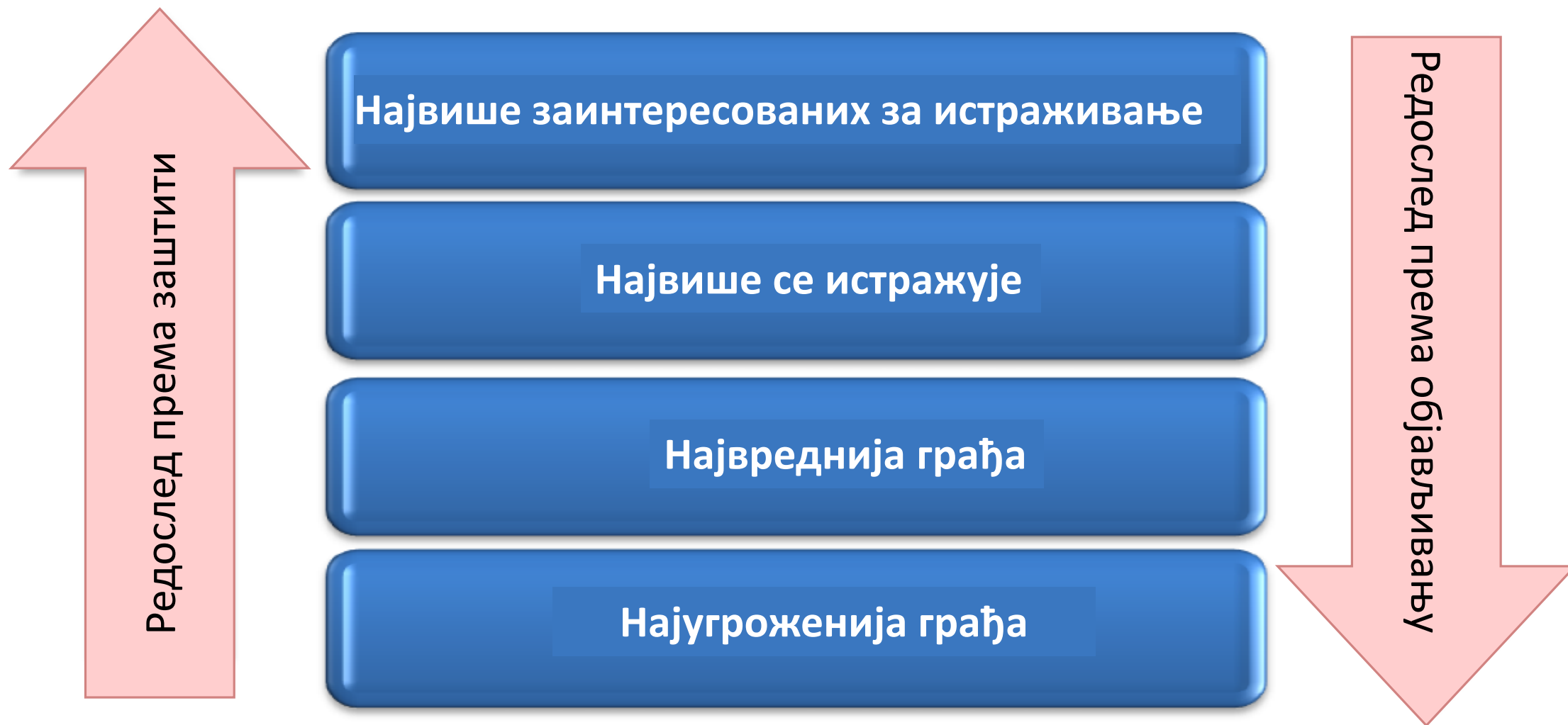
Дигитални Мађарски
национални архив

Мађарска електронска
библиотека

Hungaricana

- Покренута је 2015. године
- 150 мађарских јавних збирки
- 5 мил. дигиталних записа, 7 мил. докумената у pdf формату
- 2,2 милиона посетилаца годишње
- Корисницима обезбеђује могућност допуне / измене садржаја (тзв. *crowdsourcing*)
- Укључивање заједнице у рад => масовно описивање садржаја јавних збирки => услуге волонтера => сарадња са средњим и вишим школама

Аспекти заштите и објављивања архивске грађе

Модел поделе задатака

Стратегија дигитализације Мађарског националног архива (МНА) 2016.

Стратешки циљеви

- Ширење знања
- Приступачност
- Услуга дуготрајности квалитета
- Заштита осетљивих података
- Интегрисан приступ ЕУ системима
- Одржива инфраструктура
- Вишејезичност
- Публиковање
- Међународна сарадња

Архивски циљеви

- Заштита фондова
- Безбедност
- Модеран приступ подацима
- Дугорочно чување

Садржајни аспект

- Задовољавање потреба истраживача/грађана
- Првенство у дигитализацији има највише истраживана / највише употребљена / оштећена грађа
- Допуна раније фрагментарно дигитализоване грађе
- Одржавање и сигурно чување метаподатака

Капацитет / опрема

- Дигитални фото-апарат
- Специјално прецизан скенер
- Скенер за документа / микрофилмове -> масовна дигитализација
- Изградња регионалних радионица

Основе Плана дигитализације Мађарског националног архива (МНА)

Критеријуми
за одабир

Приступ
пројекту

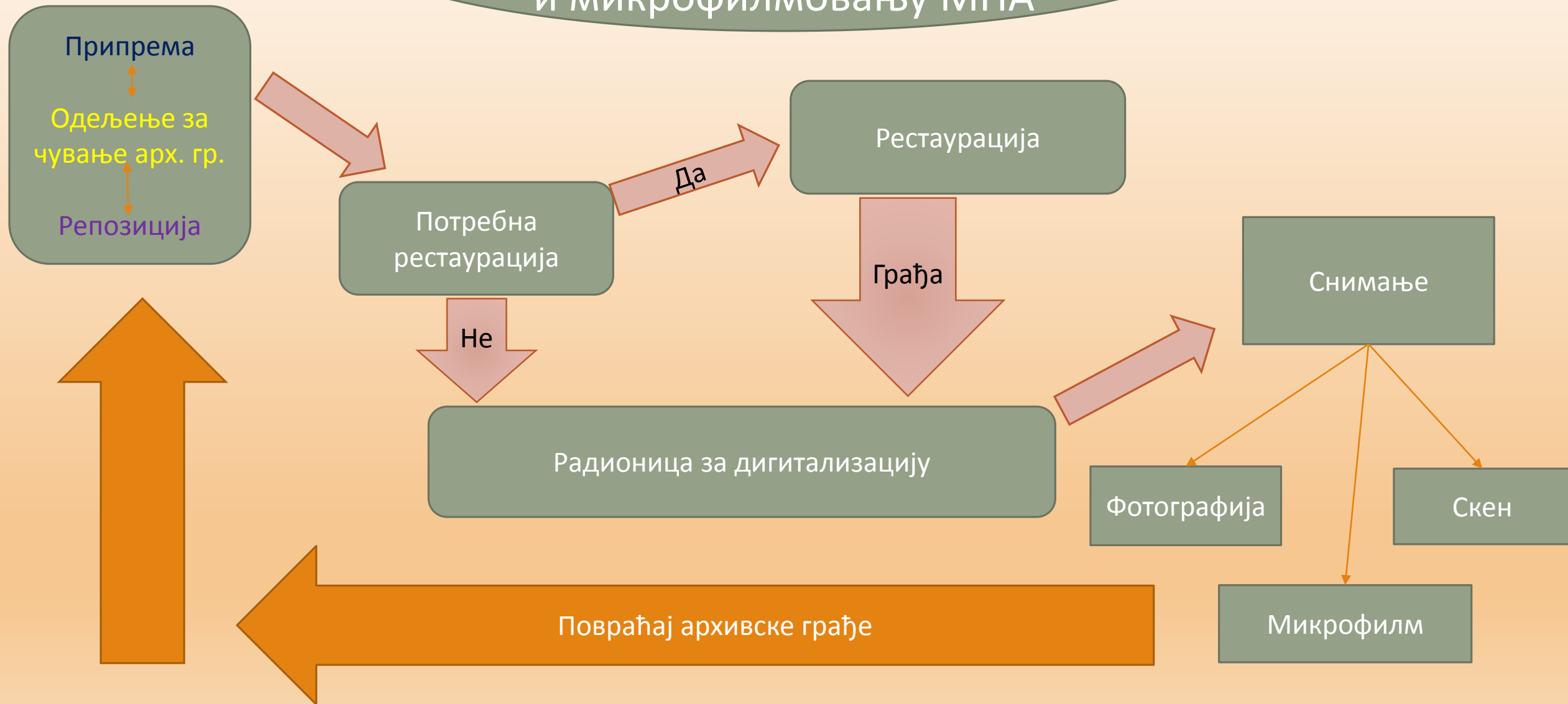
Фактори који
утичу на
дигитализацију

Архивска грађа са
идентичном
тематиком се у
МНА може
дигитализовати у
исто време

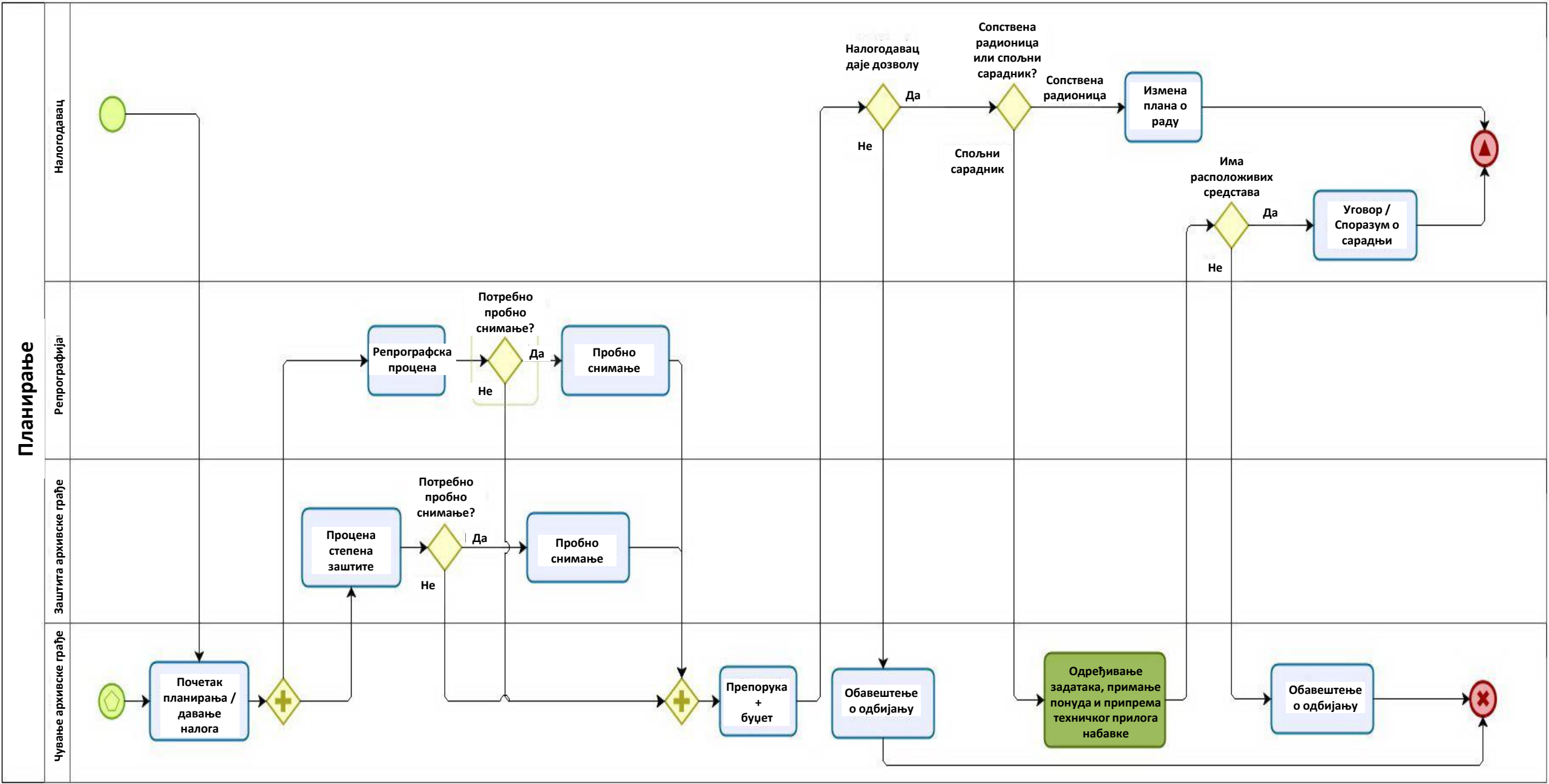
- Највише се истражује
- Даје свеобухватну слику о области која се интензивно истражује
- Може бити од међународног/националног интереса
- Јединственост грађе
- Угроженост грађе
- Односи се на годишњицу или јубилеј
- Користиће се као експонат на изложби
- Спољни сарадник врши дигитализацију
- Не подлеже ауторским правима, ограничењима заштите података

- За дигитализацију је неопходан спољни сарадник
- Публикација не подлеже ауторским правима, ограничењима заштите података
- Архивска помоћна средства
- Садрже податке о лицима и јединственим предметима

Ток рада према Правилнику о дигитализацији и микрофилмовању МНА

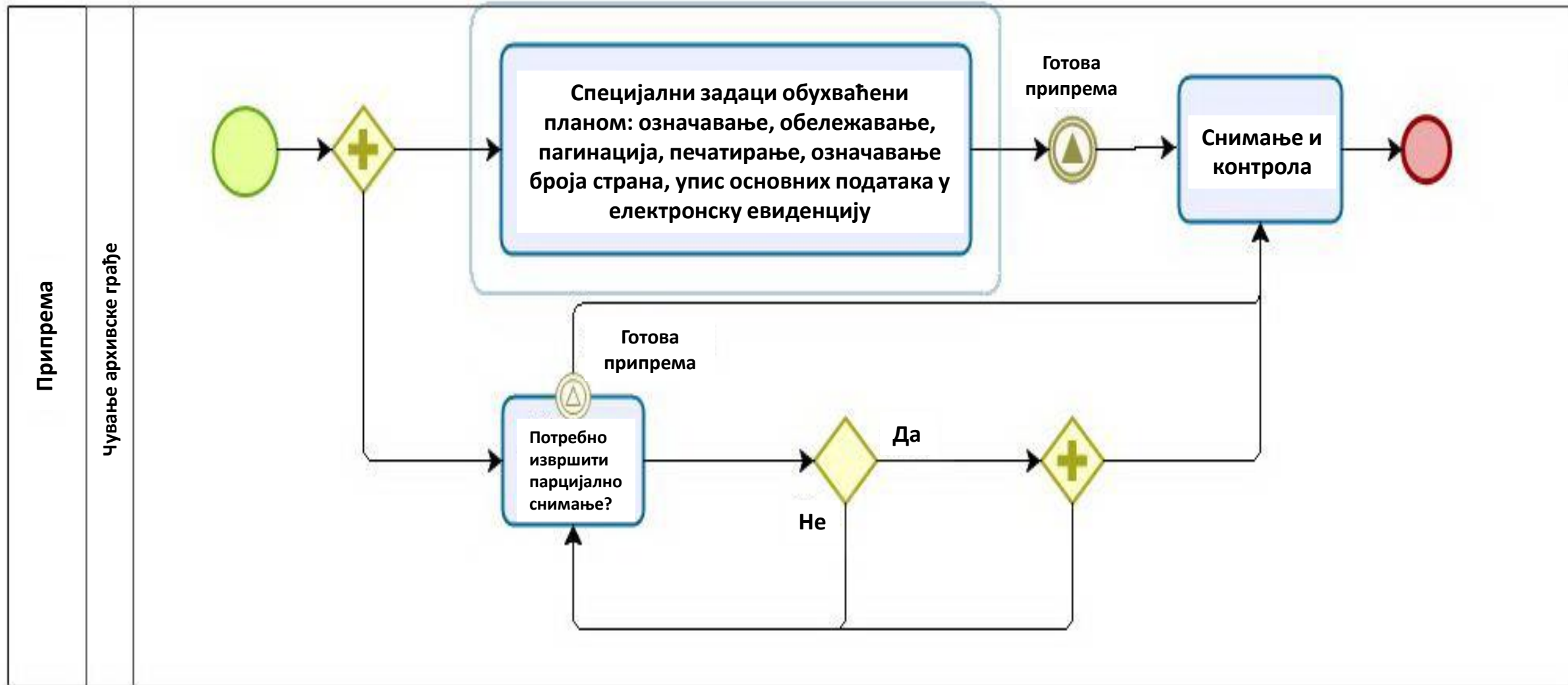

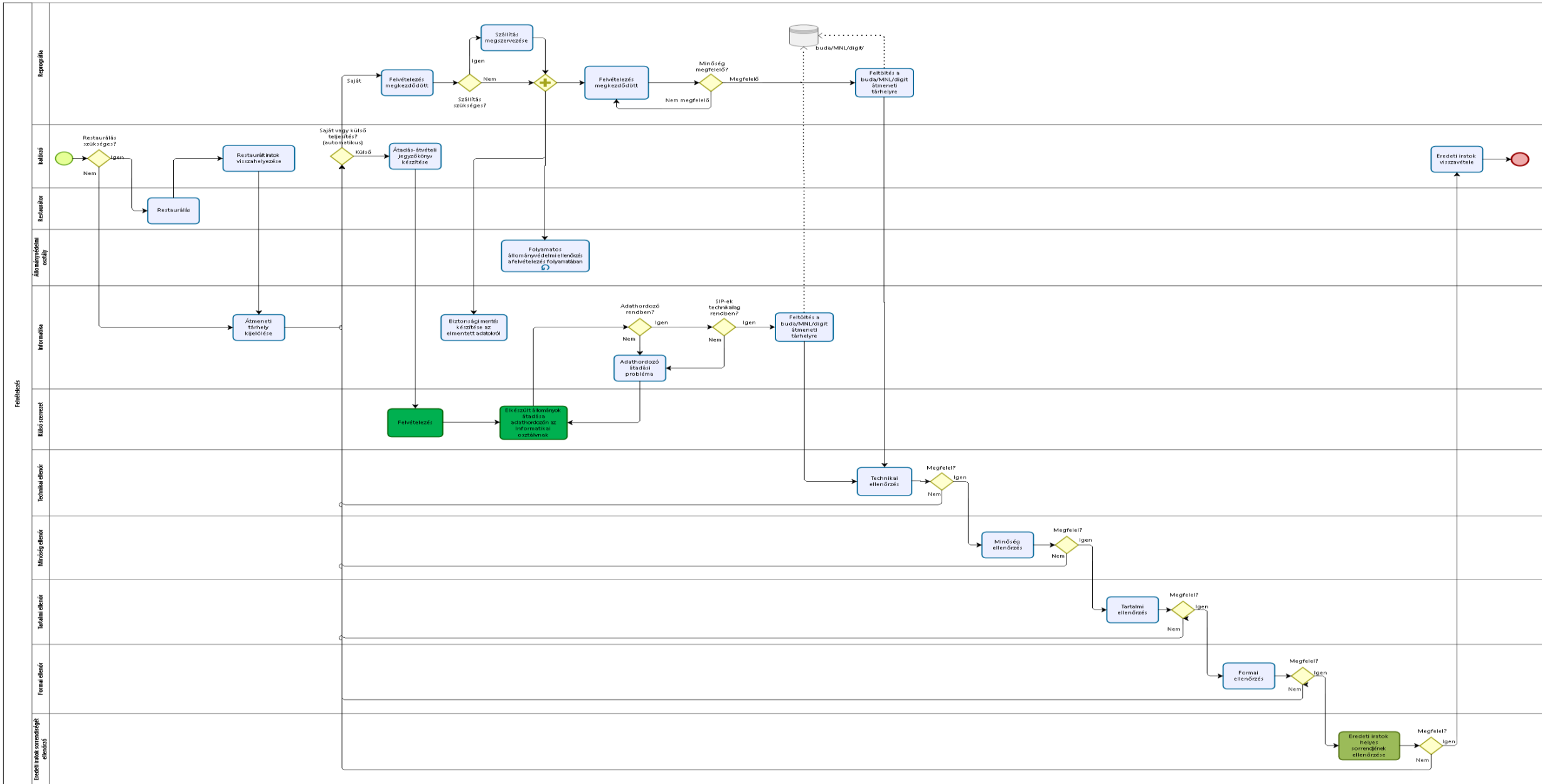
Планирање

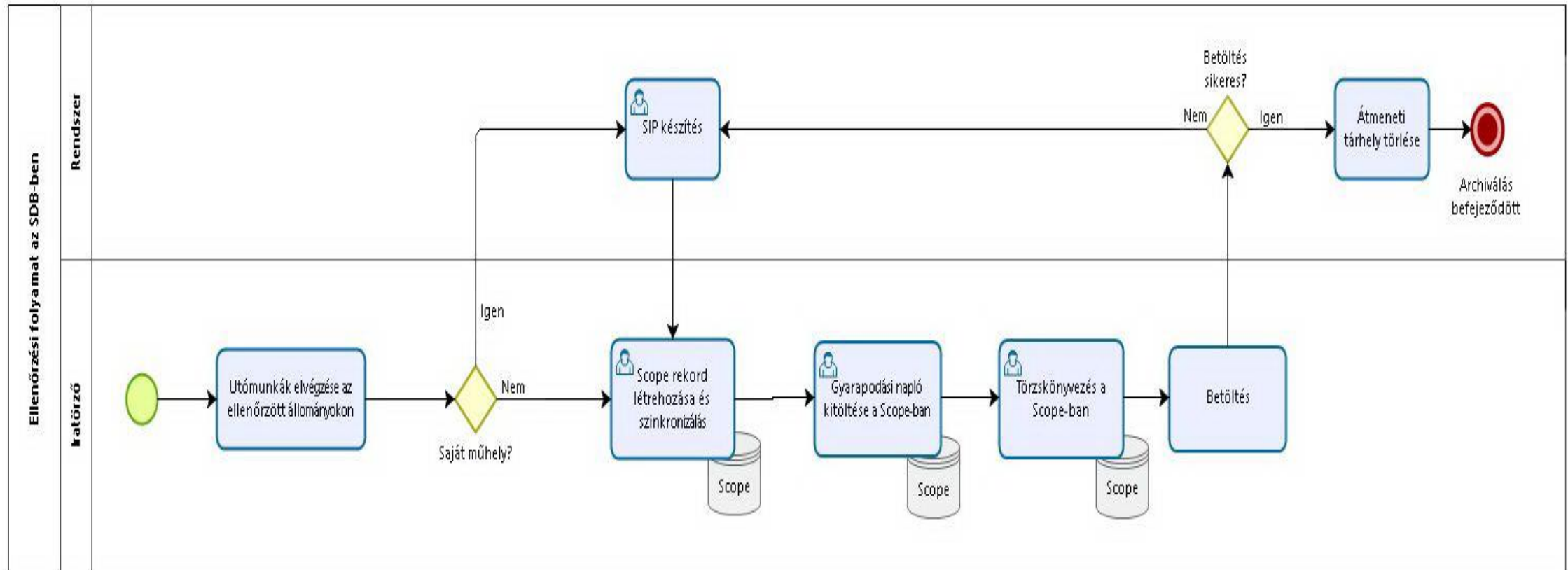
Припрема

Снимање и контрола

Унос у евиденцију и трајно чување

Хвала на пажњи!